

Մթափ Եւ Միասնական՝ Դիմագրաւելու Տեղեկատուադաշտի Մարտահրաւերները

Միջինարեւելեան տարածաշրջանի մէջ հակառակորդներու տարած տեղեկատուական աշխատանքներուն մասին ընդհանուր բնութագրային զեկուցումի համար լուսարձակները պէտք է կեդրոնացնել ինչպէս Անգարայի, այնպէս ալ Պաքուի քարոզչամեքենաներու տարածաշրջանային արտադրատեսակների, յաճախ ալ անոնց միացեալ արտադրամասի գործունէութեան տեսանելի բաժիններուն վրայ եւ փորձել ներկայացնել իրավիճակային ուրուագծեր՝ տեղեկատուաքաղաքական առկա ուղղութիւններուն առումով:

Տեղեկատուադաշտի վրայ այս առումով կայ հետեւողականութեան բացակայութիւն, եղանակային աշխուժութիւն, յաճախ ալ՝ զարմացնող կրաւորականութիւն:

Հակառակ անոր որ Լիբանանը միակ արաբական երկիրն է, որ ճանչցած է Հայոց ցեղասպանութիւնը, երկարատեւ է Վեր ժխտողականութիւնը թիրախային կէտ չէր Անգարայի համար արաբական մամուլին մէջ՝ նմանատիպ թեմաներ արծարծելու առումով: Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակին եւ անոր յաջորդող անմիջական ժամանակաշրջանին որոշակի աշխուժութիւն ցուցաբերուեցաւ այս ուղղութեամբ, երբ յատկապէս Սէուտական Արաբիոյ, Մարոքի, Էմիրութիւններու եւ քուէթեան թերթերու, ինչպէս նաեւ Լոնտոնէն հեռարձակուող համաարաբական հեռուստացոյցերու հաղորդումներուն մէջ Ցեղասպանութեան ժխտումի տեսակէտները բազմացան: Համադրուած բանաձեւեր այս ուղղութեամբ այն էր, որ ցեղասպանութեան հարցի արծարծումը կը տեղադրուի քաղաքական շանթաժի նպատակներուն տակ եւ ոչ թէ պէտք է ներկայացուի իբրեւ պատմական իրադարձութիւն:

Այլ պարագայ է եգիպտական մամուլին մէջ յայտնուող երեւոյթը: Յատկապէս Գահիրէ-Անգարա յարաբերութիւններու լարուածութեան մագլցողականութեան օրերուն եգիպտական լրատուադաշտը ստեղծեց այն պատրանքը, որ պաշտօնական Գահիրէի կողմէ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչումը սարերու ետին չէ: Այստեղ հակառակ ուղղութեամբ պարզ էր շանթաժի տրամաբանութիւնը. այնքան մը, որ նախագահի թուիթթրեան էջը ցեղասպանութիւն որակած էր 1915-ի իրադարձութիւնները: Հարցը ի հարկէ տեղեկատուական եւ յայտարարողական հարթութենէն անցում չկատարեց դէպի իրաւաքաղաքական դաշտ: Հակառակ անոր որ եգիպտական տեղեկատուադաշտը յորդեցաւ նման արծարծումներով, այնուամենայնիւ, չկարողացաւ մուտք գործել խորհրդարան կամ կառավարութիւն: Այս ընդհանուր շրջածիրին մէջ պէտք է դիտարկել նաեւ օրուան նախագահի՝ ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի երեւանեան նշումներուն ժամանելու պաշտօնական անձերու կողմէ կատարուած փոխանցումները:

Դիտարժան կետը այս պարագային այն է, որ Անգարայի ուղղութեամբ տեղեկատուական կրակոցներ արձակող եգիպտական մամուլը միշտ այլ պահուածք ունէր եւ ունի արցախեան հարցին մասին: Խոջալուի ինքնառնչացման իրադարձութիւնները եգիպտական մամուլին մէջ յաճախ ներկայացուած են պաշտօնական Պաքուի արտադրանքներուն համահունչ: Եգիպտական մամուլի տարբեր ներկայացուցիչներու էջերուն յաճախ կարելի է հանդիպիլ տեղւոյն՝ Ազրպէյճանի դեսպանութեան հրապարակած հաղորդագրութիւններուն, ուր հայկական կողմը կը ներկայացուի իբրեւ բռնագրաւող եւ յարձակողապաշտ:

Սուրիոյ պարագային, Դամասկոս-Անգարա յարաբերութիւններու խզումի եւ պատերազմին բռնկումին առընթեր, արտակարգ մերձեցումէն արտակարգ թշնամանքի կտրուկ անցումը տեղի տուաւ նաեւ սուրիացի ամենաբարձր պաշտօնեաներու՝ Հայոց ցեղասպանութեան մասին բարձրացայնումներ կատարելու: Նոյնիսկ Դամասկոսը Անգարայի հետ իր ունեցած թշնամանքի ամենաբարձր աստիճանաչափի օրերուն չօգտագործեց ճանաչումի զէնքը: Նախագահին տուած հարցազրոյցին մէջ օգտագործուած բառը, հակառակ անոր որ տեղ գտաւ նաեւ խորհրդարանական լսումներուն մէջ, այդուհանդերձ, բանաձեւի կամ որոշումի կարգով չքուէարկուեցաւ:

Սուրիական լրատուադաշտը ընդհանրապէս կը շրջանցէ արցախեան հակամարտութեան թեմայի մասին գնահատականներ տալու մօտեցումները: Մինչեւ այս պահը սուրիական մամուլը իր ընդհանուրին մէջ իշխանութեան կողմէ վերահսկուող մամուլ է: Եւ եթէ ահաբեկիչ տարրերու մէջ ազրպէյճանցիներու աշխուժ ներգրաւումը հանրային կարծիքի մօտ հակաազերիական որոշակի տրամադրութիւններ ստեղծած է, այնուամենայնիւ, հակապաքու քաղաքական դիրքորոշումի այլքաւորումներ չեն նկատուիր Սուրիոյ տեղեկատուական դաշտին մէջ:

Իբրեւ տարածաշրջանի երկիր՝ փորձենք կեդրոնանալ նաեւ իսրայէլեան զանգուածային լրատուամիջոցներու վերջին շրջանին դրսեւորած երբեմն հակասական, երբեմն Թեյ Աւիւի կողմէ համակարգումի տպաւորութիւն ձգող ընդհանուր իրավիճակին վրայ:

Այստեղ եւս Անգարա-Թեյ Աւիւ որոշ պահերու բեմականացուող, երբեմն աւելի ճգնաժամի համոզում փոխանցող ելեւէջները իրենց արտացոլացումը կ'ունենան նաեւ իսրայէլեան մամուլի ներկայացուցիչներուն վրայ: Հարցը մուտք կը գործէ խորհրդարան, կ'երթայ համապատասխան յանձնախումբ եւ անկէ չի կրնար ոստում կատարել դէպի օրէնսդիր ժողով: Եւ այս տեղապտոյտը կը շարունակուի՝ համարժէք արձագանգումներ ստեղծելով նաեւ մամուլի մէջ:

Կը թուի սակայն, որ Պաքուի տեղեկատուական տեսչությունները չեն յաջողիր ապրիլեան պատերազմի օրերուն Իսրայելի տրամադրած զինատեսակներու հայերու դէմ օգտագործման երեւոյթին առնչութեամբ բարձրացած լրատուական աղմուկը մեղմելու:

Լիբանանի պարագային, հայկական գործօնի կազմակերպ ներկայութիւնը հաշուի կ'առնուի հակառակորդներու կողմէ առնուելիք մարտավարական քայլերու ընթացքին:

Համարեա՛ բացառուած է ժխտողականութեան որեւէ երեւոյթ լիբանանեան մամուլին մէջ. այսուհանդերձ, շեշտակի է յատկապէս արցախեան հակամարտութեան առումով կրօնական երեսի շահարկումով ազրպէյճանական տեսակէտներու թափանցման փորձերը:

Այստեղ թէ՛ Թուրքիոյ եւ թէ՛ Ազրպէյճանի դեսպանութիւնները որդեգրած են զգուշաւորու կրաւորական երեւնալու մարտավարութիւնը: Անոնց տեղեկատուական բաժանմունքները կ'աշխատին միասին պարագայականօրէն Խոջալուի մասին համեմատաբար զուսպ լրատութիւններ եւ ըսելաձեւեր սպրդեցնելու լիբանանեան մամուլին մէջ:

Հայկական կողմէն շատ բուռն հակազդեցութիւններու ի տես՝ լիբանանեան որեւէ լրատուամիջոց զգուշ է հայկական երկու գերակայ ուղղութիւններուն մասին անյարմար կացութիւն չստեղծելու համար:

Փոխարէնը, սակայն, իսլամ զանգուածներու, թիրքմէն ազգաբնակչութեան մէջ կայ շատ հետեւողական պետական աշխատանք Անգարայի կողմէ հովանաւորուած համայնք ստեղծելու: Պէտք է ըսել, որ այս քաղաքականութիւնը երկրին մէջ արձանագրած է որոշ տեղաշարժ, թրքամէտ մթնոլորտ եւ Թուրքիոյ հետ սերտ կապուածութիւններ ստեղծելու ուղղութեամբ: Այս մէկը ինքնին ուղղակի թէ անուղղակի ստեղծած է հակահայ տրամադրութիւններ, որոնք տարբեր առիթներով երեւցան լիբանանցի, յատկապէս սիւննի համաքաղաքացիներու մօտ:

Ապրիլեան պատերազմի օրերուն լիբանանեան եւ համաարաբական արբանեակային հեռարձակումն ունեցող հեռուստացոյցի կարելոր ընկերութիւններ հայ համայնքի նախաձեռնութեամբ փութացին Արցախ՝ լուսաբանելու համար պատերազմը: Առաջին անգամը չէ, որ անոնցմէ ոմանք կը մեկնէին Արցախ: Այդ ենթահողի վրայ միլիոնաւոր արաբ զանգուածները հաղորդակից դարձան հայկական կողմի հիմնաւորումներուն, ազրպէյճանական յարձակողապաշտութեան եւ հայ ժողովուրդի ինքնորոշման ու ինքնապաշտպանութեան իրաւունքին: Ազրպէյճանական կողմը այս առումով տանու տուաւ տեղեկատուական պատերազմը Լիբանանին եւ, կարելի է ըսել, առ հասարակ տարածաշրջանին մէջ:

Լիբանանեան օրինակը մտաբերել կու տայ, որ Անգարա-Պաքու միացեալ ու համակարգուած աշխատանքները չեն կրնար արդիւնքի հասնիլ, եթէ ըստ էութեան ճիշդ, նպատակաուղղուած աշխատանք տանին հայկական պետական գերատեսչութիւններ-սփիւռքահայ կազմակերպ գործօններ միաւորները:

Հակառակորդներու աշխատանքները բնականաբար պետք չէ թերագնահատել: Այսօրուան երեւոյթ կրաւորականութեան ետին կայ լուր քուլիսներու մէջ տարուող հսկայական աշխատանք՝ արաբ լրագրողներ Անգարա, Պաքու հրաւիրելու, արաբական տեղեկատուական դաշտի անցնցում թափանցման գործողութիւններ կազմակերպելու, յատկապէս կրօնական թեման շահարկելով՝ հակահայ տրամադրութիւններ տարածելու եւ արցախեան հակամարտութեան էութիւնը խեղաթիրելու: Վերջին շրջանին այս վարքագիծի արդիւնաւորման համար աշխուժութիւն ապահոված են թէ՛ թրքական եւ թէ՛ ազրպէյճանական լրատու գործակալութիւններու արաբերէն լեզուով աշխատող բաժինները:

Հայկական կողմը, հակառակորդներու տեղեկատուական քաղաքականութեան մարտավարական նրբութիւնները նկատի ունենալով, պիտի յառաջացնէ յատուկ բաժին՝

Ա.- Մշտադիտարկելու հակառակորդ ՁԼՄ-ներու արաբերէն արտադրութիւնները,

Բ.- Հետեւելու արաբ լրագրողներուն թէ՛ Անգարա եւ թէ՛ Պաքու կատարած այցելութիւններուն եւ անկէ ետք արաբական մամուլին մէջ տեղ գտած հրապարակումներուն,

Գ.- Յատկապէս ապրիլ 24-ի, ինչպէս նաեւ Խոջալու եւ Սումկայիթի նախօրէին պատրաստ ըլլալ ոչ միայն հակազդելու, այլ կանխելով խեղաթիրուած լրատուամեկնաբանութիւնները՝ նախաձեռնէ իրադարձութիւններու ճիշդ լուսաբանման,

Դ.- Տարուան կտրուածքով տարբեր ամիսներու վրայ երկարող կազմակերպել արաբ լրագրողներու այցելութիւններ Հայաստանի եւ Արցախի հանրապետութիւններ. լրագրողներ, որոնք թէ՛ տպագիր մամուլի, թէ՛ էլեկտրոնային կայքերու, թէ՛ հեռուստացոյցի եւ թէ՛ ձայնասփիւռի աշխատակիցներ են, եւ որոնք ազդեցիկ անուններ են հանրային կարծիքի ձեւաւորման վրայ ազդելու առումով,

Ե.- Տուեալ արաբական երկրին եւ Անգարայի միջեւ շահերու բախման պահուն, արաբ լրագրողներու նիւթ տրամադրելով, միջնորդաւորուած ձեւով արծարծել հայկական կողմի գերակայ ուղղութիւններուն վերաբերող թեմաները,

Զ.- Միջինարեւելեան համայնքներու լրագրողական մարդուժի համագործակցութիւնը Երեւանի համապատասխան գերատեսչութիւններուն հետ անյետաձգելի հրամայական

Է թե՛ բովանդակային եւ թե՛ արհեստավարժ աշխատելառճի առումով համակարգաւորուած կերպով մարդուժ պատրաստելու՝ նպատակաուղղուած եւ արդիւնաւետ աշխատելու համար:

Այս հարթութեան վրայ Հայաստանի Հանրապետութիւն-սփիւռքեան համայնքներ մասնագիտական ոլորտի վրայ կայացած համագործակցութիւնը տեղեկատուական պատերազմէն յաղթական ելք կ'ապահովէ հայկական կողմին:

Ռազմաքաղաքական իրադարձութիւնները կը յուշեն, որ առաւելագոյն սթափ վիճակի պէտք է բերուի հայկական միասնական տեղեկատուադաշտը՝ դիմագրաւելու համար յառաջիկայ մարտահրաւերները: